

η ΕΠΟΧΗ των βιβλίων

7

Αλέξανδρος Μηλιάς «Κλαγγή των όπλων», εκδόσεις Πατάκης, 2023

Η μάχη με τα σκυλιά και η λάμα των λέξεων

Ο λόγος για την τρίτη κατά σειρά ποιητική συλλογή του Αλέξανδρου Μηλιά «Κλαγγή των όπλων», το ολόμαυρο εξώφυλλο της οποίας κοσμεί έργο του ρουμάνου γλύπτη Κωνσταντίν Μπρανκούζι υπό τον τίτλο «Κοιμωμένη μούσα». Η δήλωση είναι προφανής και τα ποιήματα που ακολουθούν είναι στη συντριπτική πλειοψηφία τους αγωνιώδη ποιήματα ποιητικής. Εξλεπτωμένα, κρυπτικά έως και απροσπέλαστα, με δυνατές ρίζες στη λογοτεχνική παράδοση, ψυχαναλυτικά σύμβολα και διαδρομές, ευρύτατο διακείμενο και θεωρητική σκευή σημαντική.

Δεκαενnéα σκαλιστά και πυκνά ποιήματα σχεδόν όλα τους γραμμένα ως δραματικοί μονόλογοι με απεύθυνση που ποικίλλει. Τα ποιήματα του Μηλιά απευθύνονται, άλλοτε άμεσα κι άλλοτε ως απόηχος, είτε στον ίδιο είτε σε ένα και μόνο πρόσωπο ή σε ένα πολύ οικείο περιβάλλον και είναι σύντομα με τον βαθύτερο ειρμό του συγγραφέα τους. Πιστεύω πως γι' αυτό συνθέτουν ένα βιβλίο που είναι προτιμότερο να διαβαστεί χωρίς περισπάσεις, ώστε ο επαναλαμβανόμενος ήχος της ψυχικής και πνευματικής διαμάχης του ποιητή με τους άλλους (τότε και τώρα) αλλά και με τον εαυτό του (τότε και τώρα), να ακουστεί καθαρά ως το basso continuo της συλλογής.

Ένα στοιχείο που διαφοροποιεί το βιβλίο αυτό και το κρίνει ως αξιόλογο είναι η παρουσία ενός ισχυρού υπόρρητου λόγου που ξεφουσκεί ασταμάτητα. Με το παρελθόν, τη μνήμη, το τραύμα. Το κεντρικό πολεμικό γεγονός αν μπορούμε να το ονομάσουμε έτσι μοιάζει να είναι οριοθετημένο μεταξύ δύο δίδυμων ποιημάτων, που σχηματίζουν την πύλη απ' όπου περνά ο ελάχιστος φωταγωγημένος δρόμος της ανάρρωσής μας.

Θα σταθώ στα δύο αυτά ποιήματα στις σελίδες 21 και 51. Οι τίτλοι τους είναι «Ουράνια ρόδα όταν θα σε ανασαίνουν (πριν τη μάχη με τα σκυλιά)» και «Σκελετός του κόσμου (μετά τη μάχη με τα σκυλιά)» αντιστοίχως. Και τα δύο φέρουν ως προμετωπίδα στίχους του Πετράρχη. Ό,τι παρεμβάλλεται, ό,τι προηγείται, αλλά και ό,τι έπεται στη συλλογή

αυτή δεν είναι παρά ένας αισθητικός τρόπος να ονοματίσει το ποίημα τα πράγματα δίχως καν να τα συλλαβίσει.

Η σύρτις μεταφέρει ενδεικτικά δύο αποσπάσματα κι αποσύρεται:

Ουράνια ρόδα όταν θα σε ανασαίνουν
(πριν τη μάχη με τα σκυλιά)

[...] Μάλλινη αυγή, μου έκαιγες το πρόσωπο δροσιά και σε ξεπλένω με νερό/ Χρύσωμα του ήλιου, φεύγει από το σγουρό κεφάλι μεταξένιο χάδι./ Τα δάχτυλά της έτρεχαν σμαράγδια – σε αλμυρό σκοτάδι/ λύνεται η φωνή μου, το εγκαταλελειμμένο σπίτι με συντρίβει σε λυγμό./ Μόνος μπορώ; ρωτάω για να χαθώ σε μίαν ακόμα φλόγα μνήμης./ Ήταν πρωτοχρονιά χρυσοστεφανωμένο χίλια εννιακόσια ενενήντα έξι./ Κι ήμουν συγχρόνως η μαμά, εκείνος, τα παιδιά. Ας μην το ήξερα [...]

Σκελετός του κόσμου (μετά τη μάχη με τα σκυλιά)

[...] Μάλλινη αυγή, μου έκαιγες το πρόσωπο δροσιά και σε περιέλουσα πετρέλαιο./ Χρύσωμα του ήλιου φεύγει από το γυμνό κεφάλι αγριεμένο χάδι. Τα δάχτυλά της έτρεχαν σμαράγδια – σε πηχτό σκοτάδι./ βρέθηκε η φωνή μου. Το εγκαταλελειμμένο σπίτι σώζεται στο ακέραιο/ θάφτηκε. Ένα με τη γη. Φωνή κλεισμένη σε μία τρίχα πύρινη της μνήμης./ Ήταν πρωτοχρονιά χρυσοστεφανωμένο χίλια εννιακόσια ενενήντα έξι./ και ήμουν συγχρόνως η μαμά, εκείνος, τα παιδιά. Ναι, το ήξερα [...].

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΟΠΠΥΒΑΝΤΗ

Σημάρι